

महाराष्ट्र कृषी शिक्षण व संशोधन परिषद, पुणे
संशोधन शाखा

महाराष्ट्र कृषी विद्यापीठे अधिनियम, १९८३ मधील संशोधन विषयक तरतुदी

अ.क्र.	कायदानुसार कलम	तरतुद
१	१२ (३) (अ)	कृषी विद्यापीठाने प्रस्तावित केलेल्या वार्षिक आराखड्यास किंवा त्यामधील अंतर्भूत योजनेस मान्यता देणे.
२	१२ (३) (जी)	संशोधन विषयक कार्यक्रमांचा वेळोवेळी आढावा घेऊन समन्वय घडवून आणणे आणि योग्य मार्गदर्शन व दिशा देणे.
३	१२ (३) (आय)	योजनांतर्गत व योजनेतर योजनांचे प्रस्ताव शासनास सादर करून विद्यापीठांना निधी उपलब्ध करून देणे.

संशोधन विषयक करावयाची कामे /उद्दिष्टे	
१	चारही कृषी विद्यापीठांच्या संशोधन कार्याचा समन्वय साधून व्यवस्थापन करणे.
२	विद्यापीठे संशोधन कार्यक्रम राबवीत असताना अधिनियम, परिनियम व राज्य शासनाचे निर्देश यांचे पालन होते किंवा नाही याचे संनियंत्रण करणे.
३	विद्यापीठांमध्ये नवीन संशोधन केंद्रे सुरु करण्यासाठी पुढाकार घेणे.
४	संशोधन प्रस्तावांची छाननी करून राज्य शासनाकडे सादर करणे
५	कृषी विद्यापीठांच्या संशोधन परिषदेच्या बैठकांना निमंत्रित सदस्य म्हणून उपस्थित राहणे.
६	विद्यापीठांत चालू असलेल्या संशोधन कार्यक्रमांचा आढावा घेणे व अहवाल तयार करणे.
७	विद्यापीठांतील संशोधन कार्याचे मूल्यमापन करून अहवाल कृषी परिषदेस सादर करणे.
८	संशोधनाशी निगडित असलेल्या बाबींबद्दल कृषी विद्यापीठे, भारतीय कृषी अनुसंधान परिषद आणि राज्य शासन यांच्यामध्ये समन्वय अधिकारी म्हणून काम पाहणे.

चारही कृषि विद्यापीठात कार्यरत संशोधन केंद्र

विद्यापीठाचे नाव	संशोधन केंद्र	अखील भारतीय समन्वयित संशोधन प्रकल्प	एकूण
महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी.	२७	४७	७४
डॉ.पजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ,अकोला	१८	२६	४४
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी	१७	२३	४०
डॉ.बाळासाहेबत सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली	१६	१६	३२
एकूण	७८	११२	१९०

संयुक्त कृषि संशोधन आणि विकास समिती बैठकी मधील शिफारशी (१९७३-२०१९)

विद्यापीठ	बैठकांची संख्या	संशोधन केंद्रे	संशोधन शिफारशी / तंत्रज्ञान			एकूण
			वाण निर्मिती	सुधारीत तंत्रज्ञान	कृषि यंत्रे/ अवजारे	
मफुकृवि,राहुरी.	११	२७	२५५	१४७९	३९	१७७३
डॉ.पंदेकृवि,अकोला	१२	१९	१७२	१३९९	२८	१५९९
वनामकृवि, परभणी	१२	१७	१४४	८७८	४२	१०६४
डॉ.बासाकोकृवि,दापोली	११	१६	११०	११४५	३५	१३०६
एकूण	४६	७९	६८१	४९०१	१४४	५७४२

कृषि विद्यापीठांची महत्वपूर्ण संशोधन विषयक माहिती

विद्यापीठ	आतापर्यंत नोंद केलेल्या पेटेंटची माहिती	आतापर्यंत स्विकारलेल्या पेटेंटची माहिती	पीपीव्हीएफआरए पुणे येथे नोंदणी केलेल्या वाणांची संख्या	एकूण राष्ट्रीय पुरस्कार	कृषि विकासावर पडलेला आर्थिक प्रभाव/प्रति वर्षी रुपये
राहुरी	१७	०१	४६	०४	५०५० कोटी
अकोला	२५	--	७१	०९	--
परभणी	०९	०१	६४	०४	--
दापोली	०८	०२	२७	--	--
एकूण	५९	०४	२०८	१७	५०५० कोटी

सन २०१८-१९ पर्यंत चारही कृषि विद्यापीठांचे संशोधनातील पाच महत्त्वपूर्ण योगदान

विद्यापीठाचे नांव व वर्ष	पाच महत्त्वपूर्ण योगदान	
डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोला.		
१.	१९८५	उडीद - टीएयू १
२.	१९९२	भुईमूग - टीएजी १२४
३.	२००४	ज्वारी - पीकेव्ही क्रांती
४.	२००६	पिकेव्ही मिनी दाल मिल (३ अश्वशक्ती)
५.	२०१०	ट्रॅक्टर चलीत रुंद वरंबा व सरी पध्दत पेरणी यंत्र
महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ, राहुरी.		
१.	१९९६-२००७	ऊस को (८६०३२ व फुले - २६५)
२.	१९८६-२००४	कांदा (फुले समर्थ, बसवंत ७८०)
३.	१९८२-२००६	हरभरा (फुले दिग्विजय,विकास,विजय,विक्रम)
४.	२००७-२०१२	रब्बी ज्वारी (अनुराधा, रेवती, सुचित्रा, वसुधा)
५.	२००४-२०१३	डांळिब (भगवा व फुले भगवा सुप र,)
वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठ, परभणी		
१.	२००२-१८	रबी ज्वारी (परभणी मोती) व खरीप ज्वारी (परभणी शक्ती)
२.	२००३	सोयाबीन (एमएयूएस ७१,१६२,६१२,१५८)
३.	२०११	तूर (बीडीएन ७११, बीएसएमआर ७३६)
४.	२०१७	संकरीत बाजरी (एएचबी १२००)
५.	१९८२-२०१८	कापूस (एनएचएच ४४)
डॉ.बाळासाहेब सावंत कोकण कृषी विद्यापीठ, दापोली		
१.	१९८२-२००२	आंबा (रत्ना, हापूस)
२.	१९७४-२०१५	काजू (वेगुर्ला १-९)
३.	१९७१-२०१४	भात (कर्जत, रत्नागिरी, पनवेल, सह्याद्री)
४.	१९९०-२००६	नारळ (टी X डी, डी X टी)
५.	१९९८-२००५	जायफळ (सुगंधा, स्वाद, श्रीमंती)